

Autoreferat

1. Imię i nazwisko

Anna Krystyna Łosowska

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/artystyczne – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytuł rozprawy doktorskiej

– Dyplom ukończenia studiów wyższych (magister historii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, 1977)

– Dyplom uzyskania stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w zakresie historii średniowiecznej i nauk pomocniczych historii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, 2005. Tytuł rozprawy: *Kolekcja Liber legum i jej miejsce w kulturze umysłowej późnośredniowiecznego Przemysła*

– Zaświadczenie o ukończeniu Podyplomowego Studium Neolatynistycznego, Uniwersytet Łódzki, 1981

– Świadectwo ukończenia Podyplomowego Studium Archiwistyki, Uniwersytet Warszawski, 1984

– Świadectwo uzyskania kwalifikacji zawodowych dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej, Łódź 2006

Certyfikaty:

1. Profilaktyka ochrony zbiorów archiwalnych, bibliotecznych i muzealnych (wytwory papiernicze) - Warszawa 2006

2. Public Relations „Budowanie dobrych relacji z odbiorcami”, Katowice 2007

3. Dokumentacja projektów finansowanych i współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, Wrocław 2009

4. Podejmowanie decyzji i delegowanie zadań, Warszawa- Lublin 2009

5. System kontroli zarządczej w uczelni wyższej, Lublin 2011

1. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych/artystycznych

1 IX 1977 – 31 VIII 1979 – nauczyciel historii w Liceum Ogólnokształcącym w Wisznicach

1 IX 1979 – 15 X 1981 – archiwista, następnie asystent naukowo-badawczy w Archiwum Państwowym w Przemyślu

1 XI 1981 – 31 VIII 1988 – starszy archiwista w Archiwum Państwowym w Lublinie

od 1 IX 1988 – UMCS, kierownik archiwum uniwersyteckiego

ponadto:

1992-2002 wykładowca w Instytucie Historii UMCS (Pracownia, a następnie Zakład Archiwistyki), przedmiot: Zarządzanie dokumentacją współczesną

od 2006 wykładowca na Podyplomowym Studium Archiwistyki UMCS, przedmiot: Archiwum zakładowe (20 godzin)

1. Wskazanie osiągnięcia¹ wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 z późn. zmianami)

a/ autor/autorzy, tytuł/tytuły publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa

Monografia autorska:

Jako osiągnięcie naukowe przedstawiam książkę, A. Łosowska, *Pennae investivi Praemisliae. Notariusze kancelarii kościelnych, pisarze sądów oraz urzędów świeckich w XV i na początku XVI wieku*, Archiwum Państwowe w Przemyślu, Przemyśl 2011.

(Monografia nagrodzona II Nagrodą „Studiów Źródłoznawczych” im. Stefana Krzysztofa Kuczyńskiego za rok 2011).

Inne monografie:

A. Łosowska, *Kolekcja Liber legum i jej miejsce w kulturze umysłowej późnośredniowiecznego Przemyśla*, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, Archiwum Państwowe w Przemyślu, Warszawa-Przemyśl 2007

Artykuły i hasła słownikowe:

A. Łosowska, *Oprawa i znaki wodne kodeksu „Liber legum”*, „Studia Przemyskie” t. 1, 1993, s. 63-70

Taż, *Echa legacji Filipa z Fermo w przemyskiej kolekcji „Liber legum”*, „Rocznik Historyczno-Archiwalny” t. 9, 1995, s. 123-130

Taż, *Piętnastowieczny katalog przemyskiej biblioteki katedralnej. Przyczynek do dziejów życia umysłowego późnośredniowiecznego Przemyśla*, „Biuletyn Informacyjny Południowo-Wschodniego Instytutu Naukowego w Przemyślu” nr 2, 1996, s. 178-181

¹ W przypadku, gdy osiągnięciem tym jest praca/prace wspólne, należy przedstawić oświadczenia wszystkich jej współautorów, określające indywidualny wkład każdego z nich na jej powstanie

Taż, *Michał z Kleparza, archidiakon przemyski w świetle nowych źródeł*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” t. 70, 1998, s. 331-342

Taż, *Średniowieczne zabytki literackie w przemyskiej kolekcji „Liber legum”*, „Rocznik Przemyski” t. 45, 2009, z. 3: *Literatura i Język*, s. 3-25

Taż, *Księgozbiór Jakuba z Pantalowic, kustosa przemyskiej kapituły katedralnej, na tle piętnastowiecznych księgozbiorów kanonicznych w Polsce*, „Rocznik Przemyski” t. 46, 2010, z. 3: *Literatura i Język*, s. 13-18

Taż, *Marcin (Łysy) z Krakowa, kanonik przemyskiej kapituły katedralnej i jego biblioteka*, tamże, s. 19-26

Taż, *Kancelaria biskupa przemyskiego Jana z Targowisk (1486-1492)*, w: *Urzędy państwowe, organy samorządowe i kościelne oraz ich kancelarie na polsko-ruskim pograniczu kulturowym i etnicznym w okresie od XV do XIX wieku*, pod red. H. Gmitterka i J. Łosowskiego, Kraków 2010, s. 439-472

Taż, *O przemyskim kodeksie „Liber legum” i środowisku umysłowym późnośredniowiecznego Przemyśla jeszcze raz (odpowiedź na recenzję dr. Jacka Krochmala)*, „Miscellanea Historico-Archivistica”, t. 17, Warszawa 2010, s. 209-223

Taż, *Mieszkańcy późnośredniowiecznego Drohobycza w świetle akt konsystorza przemyskiego*, „Drogobickij Krajeznawczij Zbirnik”, t. 16, 2012, s. 62-79

Taż, *Czy chcemy dostrzec nowy obraz środowiska pisarskiego Przemyśla w XV wieku (odpowiedź na recenzję dr E. Knapka)*, „Rocznik Przemyski” t. 48, 2012, z. 4: *Historia*, s. 191-197

Taż, *Testament Mikołaja, wikariusza parafialnego w Radymnie*, w: *Między tekstem a znakiem. Prace ofiarowane Barbarze Trelisńskiej w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. A. Jaworska i S. Górzyński, Warszawa 2013, s. 61-68

Taż, *Archiwum Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Informator*, Lublin 1997

Taż, *Przechowywanie prac magisterskich w świetle przepisów i praktyki archiwalnej*, w: *Archiwa polskie wobec wyzwań XXI wieku. Pamiętnik III Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich w Toruniu 2-4 IX 1997*, t. 2, Warszawa 1998, s. 167-170

Taż, *Meždunarodnye kontakty UMKS w pervoe 50-letie ego suščestvovanija w svetie sochr-anivšejsia dokumentacii*, w: *The Sciences Archives in the European Integration. Materials of the International Conference Warsaw 2-3 XII 1999*. Warszawa 2000, s. 23-29

Taż, *Problemy przechowywania i przetwarzania masowej dokumentacji osobowej w szkole wyższej*, „Archiwista Polski” Nr 1, 2001, s. 45-54

Taż, *Zarządzanie dokumentacją współczesną w programie kształcenia archiwistów UMCS w Lublinie*, w: *Archiwistyka na studiach historycznych*, pod red. W. K. Roman, Toruń 2002, s. 110-116

Taż (z Januszem Łosowskim), *Dwugłos w sprawie zadań i funkcji archiwum uniwersyteckiego*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska”, sectio F, vol. LX, 2005, s. 479-501

Taż, *Archiwa uniwersyteckie: zadania i funkcje a badania naukowe*, w: *Archiwa i ich użyteczność*, pod red. A. Krzemińskiej, Warszawa 2007, s. 63-72

Taż, *Indywidualne staże archiwalne. Analiza pierwszych doświadczeń*, „Res Historica”, t. 28, Lublin 2009, s. 85-90

Taż, *Dlaczego nie wydano Księgi Pamiątkowej 5-lecia UMCS? Nieznany epizod z dziejów Uczelni w pierwszym okresie jej istnienia*, w: *Archiwistyka oraz problemy historii Polski, Polonii i dyplomacji XX wieku*, pod red. J. Łosowskiego, Lublin 2011, s. 421-452

Taż, *Pracownicy i studenci rodem z Wilna i Grodna w pierwszym dziesięcioleciu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej*, w: *Związki Lublina i Wilna. Studia i materiały*, pod red. T. Ródziewicz, Lublin 2011, s. 157-188

Taż, *Druki oficyn przemyskich w Bibliotece UMCS (ze zbiorów Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu)*, „Rocznik Przemyski”, t. 48, 2012, z. 3: Literatura i Język, s. 285-302

Taż, *Wystawy interaktywne w uczelni wyższej-czy tylko popularyzacja?* w: *Wystawy w archiwum- drugie życie dokumentów*, pod red. K. Bindy i A. Krzemińskiej, Bielsko-Biała 2012, s. 70-74

Taż, *Archiwa uniwersyteckie w Polsce na początku nowego stulecia*, w: *Archiwa Polski i Rosji. Historia, problemy i perspektywy rozwoju. Zbiór studiów*, pod red. L. M. Mazur i J. Łosowskiego, Jekaterynburg 2013, s. 44-60

Taż, *Testament Mikołaja, wikariusza parafialnego w Radymnie*, w: *Między tekstem a znakiem. Prace ofiarowane Profesor Barbarze Trelńskiej w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. A. Jaworska, S. Górzyński, Warszawa 2013, s. 61-68

Taż, *Michał Kozłowski*, Przemyśl 1982

Taż, *Mieczysław Błażowski*, Przemyśl 1984

Taż, *Kazimierz Stola (1923-1997)*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, nr 5-7, 1997, s. 2

Taż, *Michał z Kleparza*, w: *Encyklopedia katolicka*, t. 12, Lublin 2008, kol. 732

Taż, (z H. Duczkowską-Moraczewską), *Maria Wanda Mróz (1946-2008)*, „Archiwista Polski” t. 2(50), 2008, s. 105-106

Taż, *Grzędzielska Maria (1906-2000)*, w: *Słownik biograficzny miasta Lublina*, t. 3, Lublin 2009, s. 109-111

Taż, *Henkiel Andrzej Stanisław (1938-1999)*, tamże, s. 116-117

Taż, *Janczewski Marian (1921-2000)*, tamże, s. 134-135

Taż, *Malarczyk Jan (1931-1998)*, tamże, s. 191-192

Taż, *Modrzejewski Eligiusz (1929-1998)*, tamże, s. 203-205

Taż, *Szeloch Mieczysław (1927-2000)*, tamże, s. 292-293

Taż, *Mieczysław Wieliczko (1935-2009)*, „Rocznik Historyczno-Archiwalny”, t. 20, 2009, s. 291-294

Taż, *Błażowski Mieczysław (1853 - ok. 1918?)*, w: *Słownik biograficzny twórców oświaty i kultury XIX i XX wieku Polski Południowo-Wschodniej*, pod red. A. Meissnera, K. Szmyda, Rzeszów 2011, s. 48-49

Taż, *Wieliczko Mieczysław (1935-2009)*, tamże, s. 451-452

Wydawnictwa źródłowe, przekłady i recenzje:

M. Grzędzielska, *Przemyskie kartki z zamierzonego pamiętnika*, podała do druku A. Łosowska, „Rocznik Przemyski” t. 47, 2011, z. 3: Literatura i Język, s. 153-172

Kolędy Bartłomieja z Jasła. Przeł. z języka łacińskiego A. Łosowska, w: *Jasło. Szkice historyczne*, oprac. Z. Budzyński, F. Kiryk, M. Wieliczko, Jasło 2006, s. 43-59

[Rec.] *Cmentarze przemyskie. Przewodnik*. Oprac. A. Fenczak, I. Zając, M. Ziębińska. Przemysł 1981, „Przemyskie Zapiski Historyczne” R. 3, 1985, s. 221-224

[Rec.] O. J. Maciuk, *Filihrani archiwnich dokumentiv Ukrainy XVIII-XX st*, Kijew 1992, „Folia Bibliologica” r. 44/45, 1996/97, s. 109-110

[Rec.] F. Sielicki, *Polsko-ruskie stosunki kulturalne do końca XV wieku*, Wrocław 1997, „Biuletyn Informacyjny Południowo-Wschodniego Instytutu Naukowego w Przemyślu” nr 3, 1997, s. 139-141

Artykuły popularne i komunikaty z konferencji:

A. Łosowska, *Odszedł profesor Michna (1925-2008)*, „Życie Podkarpackie” nr 29 (2007) z 16 lipca 2008, s. 13

Taż, *Prof. dr hab. Edward Marian Michna (1925-2008)*, „Quod libet” nr 7 /2008 (50), s. 4

Taż, *Znane i nieznanne dzieje UMCS. Trudne początki*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, nr 7, 2009, s. 6-8

Taż, *Z historii UMCS. Na pierwszym zakręcie*, tamże, nr 8, 2009, s. 11-13

Taż, *Nieudana inicjatywa UMCS w sprawie zmiany granicy*, tamże, nr 9, 2009, s. 5-6

Taż, *Mieczysław Wieliczko, człowiek służby, nie żyje*, „Przemyskie Zapiski Historyczne” t. 16-17, 2010, s. 287-293

Taż, *Leon Jeśmanowicz (1914-1989) – matematyk, karykaturzysta i... (w dwudziestą rocznicę śmierci)*, „Wiadomości Uniwersyteckie” nr 1, 2010, s. 4-5

Taż, *Historia jednej delegacji*, tamże, nr 6, 2010, s. 30-31

Taż, *UMCS posiadaczem majątków ziemskich (1944-1955)*, tamże, nr 9, 2010, s. 50-51

Taż, *Henryk Raabe (1882-1951)*, tamże, nr 1, 2011, s. 26-30

Taż, *UMCS i rodzina Patronki. Pierwszy doktorat honorowy Uczelni*, tamże, nr 6, 2011, s. 18-20

Taż, *Profesor Mikołaj Olekiewicz (1896-1971. (W 40. rocznicę śmierci)*, tamże, nr 7, 2011, s. 28-30

Taż, *Józef Wawrzyczek: Dzieje Szkoły Karpackiej*, tamże, nr 10/179, 2011, s. 53

Taż, *Maria Curie-Skłodowska i Uniwersytet Jej imienia. Suplement*, tamże, nr 11/180, s. 26-28

Taż, *Dr Aleksander Ossendowski, organizator Kliniki Psychiatrycznej UMCS (w 50-lecie śmierci)*, tamże, 2012, nr 4/184, s. 21-24

Taż, *Wiesław Chrzanowski i UMCS - czy tylko epizod?*, tamże, nr 6/186, s. 27-28

Taż, *Profesor Jerzy Starnawski, jakim Go zapamiętam*, „Zamojski Kwartalnik Kulturalny” nr 1(113), 2013, s. 116-11

Taż, *Archiwa w procesie integracji europejskiej*, „Wiadomości Uniwersyteckie” nr 1, 2000, s. 3

Taż, *Nowe problemy archiwistów*, tamże, nr 7, 2000, s. 5

Taż, *Archiwum UMCS*, tamże, nr 4, 2001, s. 3

Taż, *Archiwista: zawód przyszłości w Europie*, tamże, nr 6, 2006, s. 8

Taż, *Archiwum UMCS w nowej siedzibie*, tamże, nr 3, 2007, s. 19-20

Taż, *Woluminy pod specjalnym nadzorem*, tamże, nr 5, 2008, s. 44

Taż, *Jubileusz Archiwum UMK w Toruniu*, tamże, nr 9, 2008, s. 10

Taż, *Na pióro i na to, co zapisuje, czyli o etyce w zawodzie*, tamże, nr 6, 2009, s. 22

Taż, *Archiwa Przełomu 1989-1991*, tamże, nr 9/189, s. 48-49

Przyjęte do druku:

1. *Obraz wielokulturowości Przemysła w świetle najstarszych ksiąg sądowych miasta*, w: *Wielokulturowość w dokumencie archiwalnym*. Materiały pokonferencyjne, red. A. Nowak

3. *Duchowni wyświęceni w Lublinie przez biskupa Macieja Drzewickiego (28 II 1506)*, w: „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” t. 100

4. *Słownik biograficzny miasta Lublina*, t. 4, hasła:

- Jan Kazimierski (ok.1445-1483), oficjał lubelski, biskup chełmski i przemyski
- Jakub z Lublina Wysocki (ok.1460-1530), altarysta lubelski, kanonik kielecki
- Jerzy z Kazanowa Litwos (ok. 1420-1489), archidiakon i oficjał lubelski
- Jawłowski Hieronim (1887-1977), zoolog
- Michna Edward (1925-2008), geograf, klimatolog
- Olekiewicz Mikołaj (1896-1971), matematyk, statystyk
- Ossendowski Aleksander (1900-1962), lekarz-psychiatra, neurolog
- Wysocka-Lisek Janina (1921-1994), chemik
- Zembrzuski Ludwik (18711-1962), lekarz, historyk medycyny

b/omówienie celu naukowego/artystycznego ww. prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania

Moje badania koncentrują się w trzech zasadniczych obszarach. Są nimi szeroko rozumiana kultura umysłowa późnośredniowiecznego Przemysła, problemy archiwistyki współczesnej oraz dzieje UMCS.

W grupie pierwszej mieszczą się w/w monografie oraz artykuły zebrane w dziale mediewistyka. W rozprawie doktorskiej *Kolekcja Liber legum i jej miejsce w kulturze umysłowej późnośredniowiecznego Przemysła*, opublikowanej w 2007 roku, odeszłam od przyjętego w dotychczasowej literaturze przedstawienia studium kodykologicznego rękopisu na rzecz studium poświęconego kulturze umysłowej i grupom inteligencji w średniej wielkości mieście późnego średniowiecza. Dzięki połączeniu studiów nad społecznościami lokalnymi z badaniem roli tekstów pisanych w praktyce życia publicznego udało się wykazać, że nawet w mniejszych ośrodkach istniało środowisko tzw. pragmatycznej kultury piśmiennej, a sam Przemysł nie ustępował w tej dziedzinie innym miastom, takim chociażby jak Lwów. Poszerzono wiedzę o miejscowej szkole katedralnej, znanej dotąd z pojedynczych wzmianek i ogólnikowych wniosków wyprowadzanych z opracowań ogólnych. Po raz pierwszy w badaniach dziejów miasta wskazano na istnienie i pracę notariuszy publicznych obu kreacji. Przedstawiłam niemal kompletny skład osobowy kapituły katedralnej przemyskiej w XV wieku, dzięki czemu udało się wyjaśnić niektóre błędne informacje funkcjonujące w dotychczasowej wiedzy dotyczącej niektórych kanoników.

Przede wszystkim ustaliłam, że pierwszy archidiakon tejże kapituły, Michał z Kleparza, nie był tożsamy z Michałem z Kleparza, opatem benedyktynów ze Świętego Krzyża. Po-

święciłam mu też odrębny artykuł (*Michał z Kleparza, archidiakon przemyski, w świetle nowych źródeł*) oraz opracowałam nowy biogram wydrukowany w Encyklopedii katolickiej, przerywając tym samym powielanie błędów obecnych we wcześniejszych biogramach poświęconych opatowi świętokrzyskiemu (opracowania P. Szczanieckiego, J. Wiesiołowskiego, S. Dobrzanowskiego).

Wyjaśniłam podobne nieścisłości dotyczące osoby kanonika Mikołaja Byliny z Krzestkowic, utożsamianego we wcześniejszej literaturze (Z. Budzyński) z Mikołajem z Leszczyn, profesorem Uniwersytetu Krakowskiego. Niektórym, mniej znanym dotąd, lub w ogóle nieznanym osobom z kręgu kapituły katedralnej przemyskiej, poświęciłam później odrębne opracowania (artykuły: *Księgozbiór Jakuba z Pantalowic, kustosza przemyskiej kapituły katedralnej, na tle piętnastowiecznych księgozbiorów kanonicznych w Polsce; Marcin (Łysy) z Krakowa, kanonik przemyskiej kapituły katedralnej i jego biblioteka* oraz dwa biogramy złożone do druku w 4. tomie „Słownika biograficznego miasta Lublina” (*Jakub z Lublina Wysocoki (ok. 1460-1530), altarysta lubelski, kanonik kielecki i Jerzy z Kazanowa Litwos (ok. 1420-1489), archidiakon i oficjał lubelski*).

Na szczególne podkreślenie zasługuje kompleksowe opracowanie kodeksu, postrzeganego dotąd jako pomnik prawa niemieckiego autorstwa miejscowego pisarza miejskiego. Szczegółowa analiza zawartości kodeksu wykazała, że oprócz znanych już źródeł prawa sasko-magdeburgskiego pomieszczono tu grupę źródeł prawa rzymskiego i kanonicznego oraz kilka tekstów historiograficznych. Zawarte w książce konkluzje uzupełniłam grupą artykułów (*Oprawa i znaki wodne kodeksu „Liber legum”, Echa legacji Filipa z Fermo w przemyskiej kolekcji „Liber legum”, Średniowieczne zabytki literackie w przemyskiej kolekcji „Liber legum”*). Wydaje się, że dzięki temu udało się wprowadzić do obiegu naukowego interesującą kolekcję historyczno-prawną, która może służyć badaczom różnych specjalności.

Badania nad kulturą umysłową późnośredniowiecznego Przemyśla pozwoliły na opracowanie zagadnień nieobecnych dotąd w literaturze przedmiotu. Na przykład w artykule *Kancelaria biskupa przemyskiego Jana z Targowisk (1486-1492)* omówiłam problematykę pracy kancelarii biskupiej na obszarze pogranicza polsko-ruskiego w piętnastym wieku ze szczególnym uwzględnieniem zatrudnionego w niej personelu i dotąd jest to jedyne tego typu opracowanie dla Przemyśla. Podobny charakter ma tekst poświęcony testamentowi Mikołaja, wikariusza parafialnego w Radymnie z 1493 roku. Na tego typu dokumenty rzadko można natrafić w źródłach, zwłaszcza, że dotyczy przedstawiciela niższego duchowieństwa parafialnego, pełniącego swoje obowiązki duszpasterskie w niewielkim mieście.

Badania nad aktywnością społeczną mieszkańców małego miasta na przełomie XV i XVI wieku pozwoliły na przygotowanie artykułu *Mieszkańcy późnośredniowiecznego Drohobycza w świetle akt konsystorza przemyskiego*. W świetle powyższego przedstawiłam wnioski, że w miastach średniej wielkości elitę tworzyli duchowni, notariusze publiczni, urzędnicy miejscy, a w miastach takich jak Przemyśl i Drohobycz, także żupnicy. Powyższe ustalenia oraz badania nad piśmiennictwem pragmatycznym dały asumpt do podjęcia problematyki personelu zajmującego się pracą piórem w różnych instytucjach, ale na obszarze jednego miasta i w tym samym czasie.

Problematyce tej poświęcono monografię *Pennae investivi Praemisliae. Notariusze kancelarii kościelnych, pisarze sądów oraz urzędów świeckich w XV i na początku XVI wieku*, przedkładaną jako rozprawa habilitacyjna. Podejmując zadanie badania kancelarii dawnych instytucji sądowych zrezygnowałam z tradycyjnego ujęcia tematu, polegającego na omawianiu kompetencji urzędu, organizacji kancelarii i wytworzonej dokumentacji na rzecz pogłębiania wiedzy o poszczególnych instytucjach poprzez analizę zatrudnionego w nich personelu.

W studium starałam się wykazać rosnący prestiż „ludzi pióra” oraz zjawisko otwartości grup pisarskich obsługujących poszczególne kancelarie. Dokładnie opisałam zjawisko przechodzenia personelu pisarskiego do kolejnych kancelarii, na które dotąd nie zwracano większej uwagi. Starałam się udowodnić, że w Przemyślu przebywała spora grupa osób o najwyższych kwalifikacjach kancelaryjnych oraz wysokiej pozycji w hierarchii kościelnej z prawem kreowania notariuszy publicznych włącznie. O tym również wcześniej nie pisano.

Wzbogaciłam dotychczasową wiedzę na temat obsady personalnej kancelarii świeckich, zwracając uwagę na nieistniejące w dotychczasowej literaturze regionalnej zagadnienie zatrudniania zastępców pisarzy ziemskich i miejskich. Przeanalizowałam warunki materialne i możliwości awansu notariuszy, co pozwoliło na ustalenie, że ich sukces zależał w równej mierze od pochodzenia społecznego i od indywidualnych predyspozycji danego notariusza. Sam Przemyśl okazał się na tyle atrakcyjnym ośrodkiem, że wiele wykształconych osób znalazło tu swoje miejsce. W książce po raz pierwszy zostało zbadane, chociaż w sposób zapewne niedoskonały, zagadnienie więzi społecznych pisarzy i notariuszy.

Dołączone w formie załącznika krótkie biogramy oraz opublikowany po raz pierwszy katalog przemyskich admisji notariuszy publicznych mogą posłużyć badaczom zajmującym się problematyką późnośredniowiecznych migracji urzędników, tak ko-

ścielnych, jak też świeckich. Monografia otrzymała II Nagrodę „Studiów Źródłoznawczych” im. Profesora Stefana Krzysztofa Kuczyńskiego za rok 2011.

Drugi obszar moich zainteresowań badawczych wynika z charakteru wykonywanej pracy zawodowej i dotyczy problematyki archiwistyki współczesnej, a ściślej roli i miejsca archiwów szkół wyższych. Archiwa uczelniane, mimo, że posiadają prawo wieczystego przechowywania zasobu, to nie mają jasno określonych kryteriów dotyczących zarówno miejsca w strukturze własnych jednostek, jak też zatrudnionego personelu. Nie mogą też liczyć na pomoc państwowej służby archiwalnej, ze względu na swoją specyfikę, która wymaga niestandardowych czasem rozwiązań. Także ustawa „Prawo o szkolnictwie wyższym” traktuje archiwa uczelniane bardzo powierzchownie, nie przewidując nawet stanowiska archiwisty. Z tymi problemami zetknęłam się osobiście przechodząc ze stanowiska starszego archiwisty w Archiwum Państwowym w Lublinie na stanowisko starszego referenta na UMCS. O niektórych sprawach oraz próbach ich rozwiązywania pisałam w kilku artykułach (*Przechowywanie prac magisterskich w świetle przepisów i praktyki archiwalnej; Problemy przechowywania i przetwarzania masowej dokumentacji osobowej w szkole wyższej; Dwugłos w sprawie zadań i funkcji archiwum uniwersyteckiego* (wspólnie z Januszem Łosowskim); *Archiwa uniwersyteckie: zadania i funkcje a badania naukowe; Archiwa uniwersyteckie w Polsce na początku nowego stulecia*). Od wielu lat próbuję też wskazać, że archiwa uczelniane, zatrudniające wykwalifikowany personel, mogą prowadzić badania naukowe pod warunkiem wprowadzenia pewnych rozwiązań systemowych. Niestety, tylko niektóre z proponowanych rozwiązań zostały zastosowane w pracy kierowanego przez mnie Archiwum UMCS.

Starłam się też przywracać pamięć o zasługach mało znanych archiwistów. Jestem autorką biogramów dwóch pracowników archiwum miejskiego w Przemyślu (Michała Kozłowskiego i Mieczysława Błażowskiego), archiwistki Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Marii Wandy Mróz (wspólnie z H. Duczkowską-Moraczewską) oraz archiwisty UMCS – Kazimierza Stoli, który przede mną pracował w archiwum UMCS.

Trzecim obszarem mojej działalności jest dokumentowanie mniej znanych faktów z historii UMCS, w tym przypomnienie, zwłaszcza studentom i młodszej generacji pracowników, sylwetek osób zasłużonych dla uczelni. Wraz z upływem czasu i odchodzeniem osób, które budowały uniwersytet od podstaw okazało się, że zanika wiedza nie tylko o ważnych wydarzeniach z jego historii, ale też o wybitnych profesorach, którzy tu pracowali. To dlatego obok artykułów naukowych (*Meždunarodnye kontakty UMKS w pervoe 50-letie ego suščestvovanija w svetie sochranivšejsia dokumentacii; Dlaczego nie wydano Księgi Pamiątkowej 5-lecia UMCS? Nieznany epizod z dziejów Uczelni w pierwszym okresie jej istnienia; Pracow-*

nicy i studenci rodem z Wilna i Grodna w pierwszym dziesięcioleciu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej), przygotowałam szereg tekstów popularno-naukowych, poświęconych niektórym wydarzeniom, a drukowanych na łamach miesięcznika „Wiadomości Uniwersyteckie” (*Znane i nieznanne dzieje UMCS. Trudne początki; Z historii UMCS. Na pierwszym zakręcie; Nieudana inicjatywa UMCS w sprawie zmiany granicy; Historia jednej delegacji; UMCS posiadaczem majątków ziemskich (1944-1955)*). Odzew, z jakim spotkały się te artykuły, potwierdziły słuszność podjętych działań, dlatego mam już gotowy blok tematów, związanych z przypadającą w 2014 roku 70. rocznicą powstania UMCS. Z myślą o upamiętnieniu niezżyjących już osób opracowałam biogramy kilku profesorów naszej Uczelni (*Grzędzielska Maria (1906-2000); Henkiel Andrzej Stanisław (1938-1999); Janczewski Marian (1921-2000); Malarczyk Jan (1931-1998); Modrzejewski Eligiusz (1929-1998); Szeloch Mieczysław (1927-2000); Mieczysław Wieliczko (1935-2009); Edward Marian Michna (1925-2008); Leon Jeśmanowicz (1914-1989); Mikołaj Olekiewicz; Dr Aleksander Ossendowski*). Biogramy kolejnej grupy osób oczekują na druk w kolejnym tomie „Słownika biograficznego miasta Lublina”.

c/ osiągnięcia dydaktyczne

W latach 1992-2002, na podstawie umowy-zlecenia, byłam zatrudniona w charakterze wykładowcy w Instytucie Historii UMCS w Zakładzie Archiwistyki, prowadząc konwersatorium z przedmiotu: *Zarządzanie dokumentacją współczesną*. Był to nowy przedmiot w programie nauczania, dlatego nie mogłam wykorzystać wcześniejszych wzorców, ale wypracować nową koncepcję zajęć. Ówczesny dyrektor Instytutu Historii zaproponował mi prowadzenie tego przedmiotu wiedząc, że zajmuję się na co dzień współczesną dokumentacją. W trakcie zajęć starałam się nadawać im bardziej praktyczny charakter. Prowadziłam je przez dziesięć lat, do momentu, kiedy zatrudniono w Zakładzie Archiwistyki nowych adiunktów, którzy musieli posiadać pensum. Doświadczenia wynikające z realizacji tego przedmiotu przedstawiłam w artykule *Zarządzanie dokumentacją współczesną w programie kształcenia archiwistów UMCS w Lublinie*.

Od 2006 roku prowadzę zajęcia z przedmiotu: *Archiwum zakładowe* na Podyplomowym Studium Archiwistyki UMCS. Odbywają się one w pomieszczeniach Archiwum UMCS i posiadają praktyczny charakter. W ich trakcie studenci mają możliwość analizy różnorodnej dokumentacji, która powstaje w kancelarii współczesnej oraz uczestnictwa we wszystkich czynnościach wykonywanych w archiwum zakładowym. To pierwsze zetknięcie z pracą archiwalną pozwala uczestniczącym w nich studentom na nabycie podstawowych doświadczeń.

Pewnie tym należy tłumaczyć wysokie oceny, jakie zyskuje ten przedmiot w ankietach, sporządzanych corocznie przez słuchaczy Studium.

Przygotowuję też plan praktyk zawodowych w Archiwum dla studentów historii, specjalność archiwistyka i aktywnie uczestniczę w jego realizacji. Przychodzący na nie studenci są tu przygotowani do przyszłej pracy zawodowej poprzez wykonywanie podstawowych czynności na równi z etatowymi pracownikami Archiwum. Elastyczny czas odbywania praktyk oraz program dostosowany do potrzeb praktykantów sprawia, że w każdym roku jest dużo chętnych, a niektórzy rezerwują sobie miejsce już na początku roku akademickiego.

Nowością w skali kraju jest opracowanie i wdrożenie autorskiego projektu archiwalnych staży studenckich, realizowanych na zasadzie wolontariatu. Projekt, pomyślany jako forma uzyskiwania doświadczenia zawodowego już w trakcie studiów, kierowany jest do najbardziej ambitnych studentów, zainteresowanych przede wszystkim nabyciem doświadczeń w opracowywaniu akt współczesnych. Program i czas trwania takiego stażu jest opracowany indywidualnie dla każdej osoby z uwzględnieniem potrzeb Archiwum. Zarówno stażysta, jak też opiekun, nie otrzymują z tego tytułu żadnego wynagrodzenia, a po zakończeniu stażu student otrzymuje zaświadczenie szczegółowo informujące o pracach wykonywanych przez stażystę. Od 2009 roku w tego typu projekcie doświadczenie zdobyło 18 osób. Wstępne spostrzeżenia z realizacji projektu zostały przedstawione w artykule *Indywidualne staże archiwalne. Analiza pierwszych doświadczeń*. Projekt jest w dalszym ciągu realizowany, a wśród stażystów znaleźli się także absolwenci i doktoranci, dla których był to pierwszy praktyczny kontakt z wytworami współczesnych kancelarii.

d/ pozostałe osiągnięcia organizacyjne

1 IX 1988 r. podjęłam pracę na UMCS w charakterze archiwisty zakładowego. Powierzono mi jednoosobową placówkę, która mieściła się na ostatnim (szóstym) piętrze budynku Biblioteki Głównej, bez dostępu do windy oraz możliwością korzystania z wody i sanitariatów usytuowanych na piętrze pierwszym. Strukturalnie archiwum pozostawało w Dziale Spraw Osobowych jako samodzielna sekcja administracyjna podlegająca dyrektorowi administracyjnemu.

Po trzech latach pracy, w roku 1991, na mój wniosek samodzielna sekcja archiwum została przekształcona w ogólnouczelnianą jednostkę organizacyjną o własnych zadaniach statutowych. Dzięki uzyskaniu wyższego miejsca w strukturze organizacyjnej uczelni można było zatrudnić w Archiwum na pełnych etatach dwie osoby i przejąć większą ilość zalegającej w komórkach organizacyjnych dokumentacji. Obecnie w archiwum pracuje siedem osób, a

jego zasób to 4.500 mb akt, które w całości mogą być udostępnione użytkownikom, zgodnie z przepisami archiwalnymi.

W 1997 roku opracowałam pierwszy informator o Archiwum, w którym podałam podstawowe informacje o jednostce, jej zadaniach, zasobie i personelu. To skromne opracowanie było skierowane do środowiska własnej uczelni, ale rozesłano je również do archiwów państwowych, w następstwie czego informacje o kierowanej przez mnie placówce zamieszczono w Informatorze Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych. Od tego momentu Archiwum UMCS stało się komórką rozpoznawalną wśród innych archiwów szkół wyższych w kraju.

W 1998 r. opracowałam pierwszy Regulamin pracy Archiwum, wprowadzony w życie Zarządzeniem Rektora (Nr 31 z 26 XI 1998 r.). Zebrałam w nim podstawowe przepisy prawne regulujące pracę jednostki, prawa i obowiązki użytkowników oraz zasady udostępniania materiałów archiwalnych. Bardzo ułatwiło to nie tylko udostępnianie akt użytkownikom szczególnie spoza UMCS jak i relacje z innymi komórkami organizacyjnymi uczelni, które wcześniej nie zawsze przekazywały dokumentację zgodnie z wymogami.

W tym samym roku Archiwum UMCS rozpoczęło współpracę z Krajową Sekcją Archiwów Szkół Wyższych i Instytucji Naukowych Stowarzyszenia Archiwistów Polskich. Dzięki współpracy z Sekcją kilku pracowników uczestniczyło w kursach i konferencjach metodycznych poświęconych zagadnieniom pracy archiwalnej. Archiwum UMCS było też członkiem Sekcji Szkół Wyższych Międzynarodowej Rady Archiwów, niestety, ta współpraca została zawieszona decyzją władz rektorskich z powodów pozamerytorycznych (problemy finansowe uczelni).

W 1999 r., w związku z wejściem w życie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, Archiwum UMCS zorganizowało krajową konferencję naukową poświęconą tejże ustawie. Zaproszeni referenci – prawnicy przedstawili wówczas główne założenia nowej ustawy oraz wyznaczyli jej ramy niezbędne w praktyce archiwum uczelnianego. Na konferencji tej przygotowałam wystąpienie poświęcone problemom masowej dokumentacji osobowej w uczelniach, którego tekst został wydrukowany potem na łamach „Archiwisty Polskiego”. Niestety, inni referenci nie przekazali tekstów swoich wystąpień, dlatego mój tekst stanowi jedyny ślad po symposium.

W maju 2012 r. Archiwum UMCS zorganizowało Okrągły Stół, będący częścią polsko-rosyjskiego seminarium naukowo-dydaktycznego z udziałem gości z Uniwersytetu Uralskiego w Jekaterynburgu. Dyskutowano na temat programów nauczania archiwistyki w Polsce i w Rosji, roli historii w zastosowaniu nowoczesnych technologii w procesie dydaktycznym oraz znaczeniu ćwiczeń praktycznych w nauczaniu dokumentoznawstwa i archiwistyki.

Wygłoszony podczas seminarium referat (*Archiwa uniwersyteckie w Polsce na początku nowego stulecia*) został wydrukowany w postaci artykułu w zbiorze studiów wydanych w Jekaterynburgu w 2013 roku.

Od 2011 r. kierowana przeze mnie Jednostka aktywnie uczestniczy w projekcie „Archiwa Przełomu 1989-1991”, realizowanym wspólnie przez Kancelarię Prezydenta i Kancelarię Senatu RP, a ramy dalszej współpracy nakreślono podczas roboczego spotkania archiwistów obu Kancelarii w Archiwum UMCS w lipcu 2013 roku.

W 1999 r., decyzją władz rektorskich, połączono archiwum, z istniejącą dotąd przy Zakładzie Nauk Pomocniczych Historii, Pracownią Muzeum, powierzając mi kierownictwo nad nowo utworzoną jednostką o nazwie Archiwum i Muzeum UMCS. W następstwie tych zmian przychyłono się do mojego wniosku, zmieniając miejsce nowej jednostki w strukturze uczelni. Archiwum i Muzeum UMCS zostało wyłączone z pionu administracyjnego, podległego kanclerzowi i podporządkowane bezpośrednio rektorowi. Połączenie obu komórek, sztuczne i bez uzasadnienia merytorycznego skomplikowało zarządzanie archiwum, ale stanowiło jedyną szansę dla uratowania istnienia Muzeum. Dzięki temu zabiegowi istnieje ono do chwili obecnej i pełni ważną rolę w promocji osiągnięć uczelni.

Sukcesem zakończyły się też wieloletnie starania o nowy lokal. Moje zabiegi o nowe pomieszczenia magazynowe, składane przy każdorazowej zmianie ekipy rektorskiej, trwały około dziesięciu lat. Dopiero w 2006 roku Archiwum przeprowadziło się do nowego budynku, wyposażonego w nowoczesne regały jezdne. Wszystkie stanowiska pracownicze otrzymały komputery, dodatkowo zakupiono kserokopiarkę i skaner oraz zorganizowano pracownię naukową.

W latach 2006-2007 pracowałam nad projektem nowej instrukcji kancelaryjnej wraz z jednolitym rzeczowym wykazem akt oraz instrukcji archiwalnej. Dotąd funkcjonowały jeszcze normatywy kancelaryjno-archiwalne z lat 1982-1984 i byliśmy niemal jedyną uczelnią w kraju, która nie miała znowelizowanych przepisów. Przygotowane przeze mnie nowe normatywy, uwzględniające realia wynikające ze zmian ustrojowych (*Instrukcja kancelaryjna UMCS. Instrukcja o organizacji i zakresie działania Archiwum UMCS*, Lublin 2007) zostały zatwierdzone przez Archiwum Państwowe w Lublinie i wprowadzone w życie Zarządzeniem Nr 1/2008 Rektora UMCS z dnia 10 I 2008. Obowiązują do dnia dzisiejszego.

Jednym z ostatnich osiągnięć była zmiana statusu pracowników Archiwum, którzy z kategorii pracowników administracyjnych zostali przekwalifikowani w 2010 r. do kategorii dokumentalistów. Pozwoliło to na większe zaangażowanie ich do badań nad dziejami UMCS i dziś bibliografia publikacji pracowników Archiwum liczy 18 pozycji, wśród których znajdu-

ją się teksty publikowane na łamach „Wiadomości Uniwersyteckich” oraz biogramy profesorów, złożone do druku w „Słowniku biograficznym miasta Lublina”.

Słabością archiwum był brak w jego zasobie spuścizn profesorskich, które dostarczają nie tylko ważnych informacji o biografii twórców, ale zazwyczaj zawierają wartościową dokumentację do dziejów uczelni oraz materiały stanowiące element warsztatu naukowego twórców. Dzięki długotrwałym i konsekwentnym działaniom udało się przejąć cztery spuścizny, a jeden z profesorów już przekazał część swoich materiałów naukowych. Dzięki temu zasób Archiwum został poważnie wzbogacony.

W związku z nowoczesnymi technologiami informatycznymi w Archiwum rozpoczęto też prace nad tworzeniem baz danych, które przy zasobie liczącym setki tysięcy teczek stają się podstawowym źródłem wiedzy. Przygotowane dotychczas bazy zawierają dane dla tzw. wydziałów historycznych UMCS (1944-1952), czyli tych, które zostały „zamknięte” stając się załączkami nowych uczelni lubelskich (AM i AR). Prace nad pozostałymi bazami są nadal prowadzone.

Udział w konferencjach i zjazdach (w charakterze referenta)

Zjazdy Powszechne:

1. Archiwistów Polskich w Toruniu (1997)
2. Archiwistów Polskich w Szczecinie (2002)

Konferencje międzynarodowe:

1. Archiwa w procesie integracji europejskiej. Warszawa 1999
2. Archiwistyka na studiach historycznych. Problemy warsztatowo-dydaktyczne. Piotrków Trybunalski 2002
3. Urzędy władzy, organy samorządowe i kościelne oraz ich kancelarie na polsko-ruskim pograniczu etnicznym i kulturowym do roku 1914. Okuninka 2007
4. Wielokulturowość w dokumencie archiwalnym. Przemyśl 2011
5. Problemy rozwoju archiwów i archiwistyki w Rosji i w Polsce w XX wieku. Lublin 2012

Konferencje krajowe:

1. Gromadzenie, przechowywanie i udostępnianie prac dyplomowych i magisterskich w archiwach uniwersyteckich. Wrocław 1998

2. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych w praktyce archiwum uczelnianego. Lublin 1999 (zorganizowana przez Archiwum UMCS)

3. Archiwa i ich użytkownicy. Katowice 2007

4. I Krajowe Seminarium Problemowe: „Problemy bezpieczeństwa zbiorów-zagrożenia i metody zabezpieczeń”, Warszawa 2008, warsztaty

5. Konferencja szkoleniowa: „Dokumentacja projektów finansowanych i współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej-powstawanie, ocena merytoryczna, wartościowanie, archiwizacja”. Wrocław 2009, warsztaty

9. Związki Lublina i Wilna-konferencja naukowa z racji obchodów 440 rocznicy Unii Lubelskiej, Lublin 2010

Funkcje społeczne, staże naukowe

W latach 2008-2012 pełniłam funkcję wiceprezesa Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Archiwalnego

Jako pracownik administracji uniwersyteckiej nie uczestniczyłam w żadnych stażach krajowych i zagranicznych.

Nagrody i odznaczenia

II Nagroda Naukowa Studiów Źródłoznawczych” im. Stefana Krzysztofa Kuczyńskiego.
Nagród resortowych i odznaczeń nie posiadam.

A. Zoszy